

ALSTAHAUG KOMMUNE
Rådhuset
8805 Sandnessjøen

Saksbehandler:
Hege Rasmussen

Inspeksjonsrapport

Tilsyn ved Alstahaug kommune

Kontrollnummer: 2019.057.I.FMNO

Kontaktpersoner ved tilsynet:

Fra virksomheten:

Bjørn Frammarsvik, enhetsleder plan

Fra Fylkesmannen i Nordland:

Hege Rasmussen

Andre deltagere fra virksomheten:

Stig-Gøran Olsen, kommunalsjef
samfunnsutvikling
Tom A. Johansen, enhetsleder
kommunalteknikk
Paul Tønder, driftsoperatør avløp
Svein Åsen, konsulent plan/landbruk
Norvald Ruderaas, leder planutvalget

Andre deltagere fra Fylkesmannen i Nordland:

Espen Olaf Henriksen

Resultater fra tilsynet

Denne rapporten omhandler resultatet fra tilsyn ved Alstahaug kommune den 20. november 2019. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Fylkesmannen i Nordland avdekket 2 avvik og ga 3 anmerkninger under tilsynet.

Avvik:

- Kommunen fører ikke tilsyn med avløpsanleggene som omfattes av forurensningsforskriften kapittel 13.
- Kommunen har avløpsanlegg innenfor tettbebyggelse som ikke overholder kravene, men har ikke en plan for oppfølging av disse.

Anmerkninger:

- Kommunen har ikke en skriftlig dokumentert rutine for saksbehandling og samordning av søknader om tillatelse til utslipp.

- Kommunen har ikke oppdatert utslippstillatelser som er eldre enn 1.1.2007, og har ikke oppdatert tillatelser når miljøtilstanden krever det.
- Kommunen har ikke system for å sjekke at data fra alle anlegg er rapportert.

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 3.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

26.11.2019	Hege Rasmussen	Oddlaug Ellen Knutsen
dato	kontrollør	seksjonsleder

Fylkesmannen i Nordland

Kopi av rapporten sendes til:

- Miljødirektoratet

Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: ALSTAHAUG KOMMUNE	
Organisasjonsnr.: 974559226	Eies av: 974794160
Bransjenr. (NACE-kode): 84.110 - Generell offentlig administrasjon	

Kontrollert enhet

Navn: Alstahaug kommune	Anleggsnr.: 1820.0089.01
Kommune: Alstahaug	Fylke: Nordland
Anleggsaktivitet: Annen aktivitet	
Tillatelse gitt:	Sist endret:

1. Bakgrunn for tilsynet

Tilsynet ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Tilsynet inngår i den nasjonale aksjonen for kommunetilsyn 2019: avløp

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48a.

Inspeksjonstema

- kommunens myndighetsrolle

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av kommunens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

2. Oppfølging etter tilsynet

Kommunen plikter snarest å rette opp de avvikene som er beskrevet i denne rapporten. For at Fylkesmannen skal kunne avslutte saken, må dere **innen 14. februar 2020** sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet eller en tidsfestet, forpliktende plan for hvordan de skal rettes. Redegjørelsen må også inneholde en vurdering av anmerkningene.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (fmnopost@fylkesmannen.no) til Fylkesmannen i Nordland v/Hege Rasmussen.

3. Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Fylkesmannen i Nordland (jf. offentleglova).

4. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Kommunen fører ikke tilsyn med avløpsanleggene som omfattes av forurensningsforskriften kapittel 13.

Avvik fra:

Forurensningsloven § 48, jf. forurensningsforskriften § 13-2

Kommentarer:

I utkastet til hovedplan for avløp 2018 – 2032 har Alstahaug kommune et mål om gjennomføring av tilsyn med avløpsanlegg i spredtbygde områder. Dette arbeidet er kommet i gang, og er i en startfase. Det kom frem under tilsynet at kommunen har tanker om å videreføre dette arbeidet til også å omfatte avløpsanlegg innenfor tettbebyggelsene, men det finnes for tiden ikke noen konkret plan for tilsyn med kapittel 13-anleggene. Det har heller ikke vært gjennomført tilsyn med noen av disse anleggene så langt.

Avvik 2

Kommunen har avløpsanlegg innenfor tettbebyggelser som ikke overholder kravene, men har ikke en plan for oppfølging av disse.

Avvik fra:

Forurensningsforskriften § 13-18, jf. §§ 13-2 og 13-8

Kommentarer:

I hovedplanen er det kartlagt hvilke avløpsutslipp som ikke oppfyller kravene i forurensningsforskriften. Man konkluderer med at disse må utbedres, men det er ikke laget en konkret handlingsplan eller fremdriftsplan for hvordan dette skal gjennomføres.

Alstahaug kommune har avløpsanlegg innenfor tettbebyggelsene i Sandnessjøen, Tjøtta og Søvik. Det er også avløpsanlegg tilknyttet Siva, og trolig Offersøy og Steiro som er av en størrelse som gjør at de omfattes av reglene i kapittel 13.

Med unntak av anlegget på Stamnesøra, er det ikke gjennomført prøvetaking og analyser for å dokumentere om disse anleggene overholder kravene i forurensningsforskriften. Prøveresultater fra Stamnesøra fastslår at dette anlegget ikke overholder kravene i verken utslippstillatelsen eller forskriften. I og med at de øvrige av disse utslippene er urensset, kan vi også slå fast at de ikke

overholder kravene som er fastsatt i forurensningsforskriften, selv om det ikke finnes dokumentasjon på forurensningsbelastninga fra disse.

5. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under tilsynet:

Anmerkning 1

Kommunen har ikke en skriftlig dokumentert rutine for saksbehandling og samordning av søknader om tillatelse til utslipp.

Kommentarer:

Kommunen sier i hovedplan avløp at Alstahaug er en relativt liten kommune, med bemanning som ikke er større enn den må være. Enheten er sårbar for fravær. Det er derfor viktig at ingen er avhengig av andre for å få utført en jobb og at alle rutiner og oppgaver er skrevet ned. Saksbehandlerne beskriver at de i stor grad bruker Miljøkommune og de prosedyrene og malene som ligger der.

Det er ikke tatt inn skriftlige rutiner i kommunens eget internkontrollsystem. Miljøkommune er et godt verktøy, men dette er et eksternt system, og kommunen er sårbar for at det kan bli utilgjengelig (Miljødirektoratets nettsted er under omlegging). Det er derfor viktig at dere også tilpasser de verktøyene man har bruk for, rutiner og maler, i kommunens interne systemer.

Anmerkning 2

Kommunen har ikke oppdatert utslippstillatelser som er eldre enn 1.1.2007, og har ikke oppdatert tillatelser når miljøtilstanden krever det.

Kommentarer:

I utkastet til ny hovedplan har Alstahaug kommune kartlagt hvilke avløpsanlegg som mangler oppdatert utslippstillatelse (se også avvik 2). Dere har utarbeidet nye utslippstillatelser for to av anleggene, Ura og Segelbergan, i 2016. For de øvrige anleggene innenfor tettbebyggelsene er det enten eldre tillatelser som er videreført uten at oppdaterte krav er tatt inn, eller det mangler utslippstillatelser.

De avløpsanleggene som hadde krav om utslippstillatelse da de ble etablert skal ha en gyldig utslippstillatelse.

Utslipp som er 1000 pe eller større, med utslipp til sjø, omfattes av bestemmelsene i forskriftens § 13-18, der det heter at kravene i forskriften erstatter kravene i eksisterende utslippstillatelser innen utgangen av 2008. Eksisterende utslippstillatelser bør oppdateres ved å ta inn disse kravene.

Kommunen har gjennomført resipientundersøkelser i Alstenfjorden i 2001 og 2011. Disse viser en forverring av tilstanden i resipienten på enkelte parametere som kan relateres til avløp. Dere har dermed påvist et behov for å sette rensekraft til de avløpsutslippene som i dag er urensset, eller har for dårlig rensing, for å kunne oppnå en forbedring i vannforekomstene.

Før dere setter i gang arbeid med å bygge nye renseløsninger må kommunen som forurensningsmyndighet utarbeide utslippstillatelser for de aktuelle anleggene der dere fastsetter hvilke renskrav, krav til avløpsnett osv., som er nødvendig for å oppnå miljømålene i resipienten.

Anmerkning 3

Kommunen har ikke system for å sjekke at data fra alle anlegg er rapportert.

Kommentarer:

Kommunen har rapportert for 7 anlegg i egenrapporteringa til staten. Ved gjennomgang av hovedplanen og samtaler med kommunen har vi avdekket at det trolig er ytterligere 5 anlegg som omfattes av kapittel 13, og som det dermed skulle vært rapportert for.

Kommunen plikter årlig å rapportere nødvendige opplysninger om alle avløpsanlegg til staten. Ansvarlige (private) for avløpsanlegg som er 50 pe eller større plikter å rapportere nødvendige opplysninger til kommunen innen 1. februar.

Fylkesmannen registrerer nye anlegg inn i rapporteringssystemet. Dere må derfor oversende en oversikt over samtlige avløpsanlegg i kommunen som er 50 pe og større. Vi trenger da en oversikt som lister opp: navn på anlegget, ansvarlig eier, koordinat for anlegget, koordinat for utslippspunktet, rensprinsipp, etableringsår og dato for ev. utslippstillatelse.

6. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)

Fremlagt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold:

- organisasjonskart
- delegeringsreglement
- utkast til hovedplan avløp 2018 – 2037
- beredskapsanalyse avløp 2018